

jehož úkolem bude, aby zjištěno bylo, zda žalovaní užítky z pachtovaných pozemků za toto roční období sklídili, resp. zda a pokud jim tyto požitky předčasným zrušením pachtu ušly a podle toho byla povinná kvota pachtovní činže správně vyšetřena.

Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 19. května 1926 Rv I 290/26. Dr. Grešl.

Zákon o osmihodinové době pracovní nevztahuje se na osoby, jež zastávají místo dohlížitelské neb ředitelské neb místo vyžadující důvěry zaměstnavatelovy. — Platnost t. zv. Washingtonské konvence (zák. č. 80 z roku 1922) a její poměr k zákonu o osmihodinové době pracovní.

Žalobce vstoupil do služebního poměru k žalované průmyslové společnosti jako vedoucí zodpovědná síla, při čemž bylo jednáno o tom, že pro něho neplatí osmihodinová pracovní doba. V době trvání služebního poměru domáhal se žalobce zvýšení svého služného, poukazuje na své mimořádné výkony. Po propuštění podal žalobu, v níž domáhal se zaplacení 515 hodin pracovaných přes čas, opíraje žalobní žádost o § 6. zák. o osmihodinové době pracovní. Soud I. stolice žalobu zamítl, odůvodniv rozsudek místní, soudu známou zvyklostí (§ 6. zák. o obch. pomocnících), že vedoucímu úředníku nevyměřuje se počet hodin pracovních, nýbrž že úředník ten dohlíží v podniku podle potřeby a kontroluje podle libovůle. Žalobce vykonával jako vedoucí úředník úkony vyššího rázu a v povaze takových úkonů leží, že nelze je měřiti a honorovati podle počtu hodin.

Odvolací soud usnesením vrátil věc soudu I. stolice k novému rozhodnutí, postaviv se na právní stanovisko, že podle § 1. zák. o osmihodinové době pracovní nesmí skutečná doba pracovní v podnicích živnostenskému řádu podrobených nebo po živnostensku provozovaných trvati zásadně déle než 8 hodin denně, hodiny tuto dobu přesahující nutno podle § 6. odst. 3. cit. zák. zvláště platiti. Nárok na odměnu za práci přes čas přísluší tedy každému, kdo práci přes čas skutečně vykonal. Zákon nečiní rozdílu mezi prací vyššího druhu a prací jinou (viz též rozhodnutí Nejv. soudu ze dne 23. září 1923 č. R II 313-24.).

Soud I. stolice vyhověl na to žalobě s poukazem na důvody v usnesení vrchního zemského soudu obsažené. K odvo-

lání strany žalované zrušil soud II. stolice tento rozsudek a nařídil doplnění provedených důkazů, setrvav beze změny na svém právním stanovisku ohledně nároku žalobcova.

Soud I. stolice po doplněném řízení přiznal žalobci odměnu za práci přes čas o čtvrtinu nižší, než zažalováno, co do právních důvodů poukázal na shora uvedený zásadní názor odvolacího senátu soudu.

Rozsudek tento byl odvolacím soudem potvrzen; k odvolání žalované společnosti změnil nejvyšší s. rozsudky obou stolic, zamítl žalobu a uložil žalobci náhradu všech útrat, odůvodniv svůj rozsudek takto:

Nutno především zabývat se uplatněným dovolacím důvodem podle č. 4 § 504 c. ř. s. v tom směru, pokud odvolacím soudem byl vysloven zásadní názor, že žalobci přísluší nárok na odměnu za práce přes čas.

V tomto ohledu shledati dlužno dovolání odůvodněným.

V napadeném rozhodnutí se prostě praví, že byly-li zjištěny práce přes čas, přísluší žalobci odměna za ně podle § 1151 a 1152 obč. z. Zásadní názor o nároku žalobcově na odměnu za výkony přes čas byl vysloven již ve zrušovacím usnesení téhož odvolacího soudu ze dne 5. března 1925 č. j. Co II 61/25-12 a odůvodněn zákonem ze dne 19. prosince 1918 č. 91 Sb. z. a n., jenž ohledně zaměstnanců nečiní rozdíl, takže práci přes čas nutno odměniti zvláště.

Avšak takto nelze ještě nárok žalobcův odůvodniti. Podle § 1. č. 1. cit. zák. nečiní se siče v tom směru rozdílů a také z důvodové zprávy (tisk. 234) vysvítá, že pod ochranu zákona byly pojaty všechny osoby najímané za plat (viz rozhodnutí č. 4173 sb. n. s.); to však může platiti jen pro osoby, jejichž denní pracovní výkonost podle povahy zaměstnání jest a může býti na určitý počet hodin obmezena. Ohledně nich platí uvedený zákon č. 91/1918, že skutečná pracovní doba nesmí trvati déle než 8 hodin denně neb 48 hodin týdně, ať jde o pracovníky tělesné neb duševní, úmluva o delší pracovní době byla by proti kategorickému zákazu zákonnému, tedy nicotná (§ 879 obč. zák.), místní zvyklosti, jež se jinak utvořily, neplatí již a nové nemohou vzniknouti, výkony přes čas nutno pak zvláště odměniti (totéž rozhodnutí č. 4173 sb. n. s., dále rozhodnutí č. 3820 a 4346 sb. n. s.).

Proto i technický úředník měl by nárok na zvláštní odměnu za práci přes osmihodinovou dobu pracovní, byla-li jeho

denní pracovní doba pouze časově, na příklad podle směn, vytčena.

Pokud však běží o osobu, kteráž v podniku zastává zodpovědné místo orgánu, jemuž náleží celý podnik řídit, vést a spravovat, jehož činnost nemůže ani podle povahy věci býti obmezena na hodiny a spočívajíc také na zvláštní důvěře, nedá se ani dobře kontrolovati, nelze výkony nad osmihodinovou dobu pracovní pokládati za zvláštní práce přes předepsaný čas, jež by musily býti zvláště odměněny. Vzhledem k té zvláštní povaze zaměstnání vyžaduje se, aby se osoba takto v závodě postavená, věnovala jemu zcela a úplně a podle toho pak bývá také určen plat, jenž zahrnuje v sobě odměnu za veškerou činnost.

Proto podle čl. II. lit. a) smlouvy (konvence) č. 80/1922 nevztahuje se osmihodinová doba pracovní stanovená předpisy zákona č. 91/1918 na osoby, jež zastávají místo dohlížitelské neb říditelské neb místo vyžadující důvěry zaměstnavatelovy, jelikož nejsou ve své činnosti kontrolovány a nejsou ani kontrolovatelný, nemajíce úředních hodin. Tato konvence, přijatá na generální konferenci mezinárodní organizace práce Společnosti národů, byla vyhlášena pod č. 80 Sb. z. a n. z roku 1922 s podotknutím, že na základě usnesení Národního shromáždění ze dne 1. března 1921 byla schválena ratifikační listinou ze dne 30. dubna 1921, která byla presidentem Československé republiky a ministrem zahraničních věcí podepsána a dne 24. srpna 1921 zapsána a uložena generálním tajemníkem Společnosti národů v Ženevě, čímž nabyla ratifikovaná smlouva pro Československou republiku působnosti mezinárodní (viz č. 17. a 18. smlouvy).

Podle čl. 19 zavazuje se každý člen, který ratifikoval tuto smlouvu, že bude prováděti její ustanovení nejpozději dnem 1. července 1921 a že učiní opatření potřebná k tomu, aby její ustanovení byla uskutečněna.

To se stalo vyhlášením jejím ve Sbírce zákonů a nařízení a nabyla tudíž také platnosti vnitrostátní.

Nesporným zůstalo podle zjištění v této rozepři, že žalobce byl přijat do služeb žalované firmy jako vedoucí zodpovědný úředník s ujednaným měsíčním platem 1500 Kč vedle naturálního bytu, s otopem a světlem a s výrobní premií 50 h z každého vyrobeného 1000 cihel.

Jeho plat byl tedy určen přesně úmluvou a objem jeho

služebných výkonů podle povahy zaměstnání (§ 6 zákona ze dne 16. ledna 1910 č. 20 ř. zák.).

Proto nemůže žádati, aby jemu byla zvláště honorována činnost, pakli v tomto svém postavení pracoval v závodě více než 8 hod. denně. Leží v povaze tohoto postavení, že takový zaměstnanec nemůže býti obmezen na určitý počet pracovních hodin. Byl-li toho náhledu, že ujednaný plat je s ohledem na vyžadovanou činnost v závodě nízký, mohl se dožadovati jen zvýšení ujednaného platu. Z jeho dopisu ze dne 31. května 1924 vychází na jevo, že žalobce byl si toho všeho také dobře povědom, když se tímto dopisem pokusil o zvýšení svého platu, podotýkáje, že plat není žádným ekvivalentem za práci a službu, kterou v zájmu závodu jest povinen vykonávati, a že jest rozdíl mezi vedoucím činitelem a podřízeným orgánem, poněvadž pro onoho platí docela jiné zásady než pro tohoto, jenž dělá jen určitou, čistě vyhraničenou věc, kdežto onen řídí a drží celý výrobní systém pohromadě.

Není pak třeba zabývati se další otázkou, zda žalobce se mlčky vzdal odměny za práce přes čas, když bera plný plat po více měsíců bez námitek, neuplatňoval také odměnu za výkony přes čas, jelikož podle správného náhledu žalobní nárok na takovou odměnu vůbec nepozůstává a není důsledkem toho ani zapotřebí obíratí se druhým dovolacím důvodem podle č. 3 § 503 c. ř. s.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 17. června 1926 č. j. R v II 109/26. Adv. JUDr. Theodor Kopecký.

I spory zaměstnanců konajících vyšší služby jsou věcmi feriálními (§§ 224 č. 5 a 225 c. ř. s.).

Z důvodů nejvyššího soudu:

Dovolatelka nebere v odpor, že jde o smlouvu služební, ale ježto žalobce konal vyšší služby, nevztahuje se prý na tento spor předpis §§ 224 č. 5 a 225 c. ř. s.

Nejvyšší soud však pně sdílí názor soudu odvolacího, že § 225 čís. 5 c. ř. s. se vztahuje i na zřízence konající vyšší služby. Zásadu tu uznával již bývalý nejvyšší soud ve Vídni (srov. rozhodnutí ze dne 24. října 1916 R II 381/16 repert. nál. čís. 262 sbírky Nowakovy č. 1733 n. ř.). I tento nejvyšší soud uznal tuto zásadu již ve více svých rozhodnutích (srov. na př. č. 2173 sb. n. s.). Nejvyšší soud neshledává důvo-